

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 15 januari 2026*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser – Förordning (EG) nr 864/2007 – Artikel 4.1 – Tillämpningsområde – Utomobligatoriskt skadeståndsansvar för ett organ i ett bolag som anordnar onlinehasardspel utan att ha erforderlig licens för detta – Talan om återkrav av spelförluster – Den ort där skadan har uppkommit”

I mål C-77/24 [Wunner]ⁱ,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 11 januari 2024, som inkom till domstolen den 1 februari 2024, i målet

NM,

OU

mot

TE,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Biltgen (referent), domstolens vice ordförande T. von Danwitz, tillika tillförordnad domare på första avdelningen, samt domarna I. Ziemele, S. Gervasoni och N. Fenger,

generaladvokat: N. Emiliou,

justitiesekreterare: handläggaren I. Illéssy,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 5 februari 2025,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– OU och NM, genom C. Leitgeb, Rechtsanwalt,

* Rättegångsspråk: tyska.

ⁱ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

- TE, genom O. Peschel, Rechtsanwalt,
 - Österrikes regering, genom C. Hribar och F. Koppensteiner, båda i egenskap av ombud,
 - Belgiens regering, genom M. Jacobs och M. Van Regemorter, båda i egenskap av ombud, biträdda av R. Verbeke och P. Vlaemminck, advocaten,
 - Tysklands regering, genom J. Möller och A. Sahner, båda i egenskap av ombud,
 - Maltas regering, genom A. Buhagiar, i egenskap av ombud, biträdd av J. Baldacchino, advocate at law, och D. Sarmiento Ramírez-Escudero, abogado,
 - Europeiska kommissionen, genom L. Hohenecker och W. Wils, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 12 juni 2025 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
- följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 1.2 d och artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 2007, s. 40).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan NM och OU, i egenskap av företagsledare i ett maltesiskt spelbolag, och TE, en person med hemvist i Österrike. Målet avser TE:s krav på återbetalning av förluster som han lidit vid deltagande i onlinehasardspel som det maltesiska spelbolaget erbjuder i Österrike utan att inneha den licens som krävs enligt österrikisk rätt.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Rom II-förordningen

- 3 Skälen 6, 7, 14 och 16 i Rom II-förordningen har följande lydelse:
 - ”(6) För att den inre marknaden skall kunna fungera väl, i syfte att förbättra möjligheten att förutse resultatet av en tvist, öka säkerheten i fråga om vilken lag som är tillämplig och öka den fria rörligheten för domar, måste medlemsstaternas lagvalsregler leda till att samma nationella lag är tillämplig oavsett vid vilket lands domstol talan har väckts.
 - (7) Denna förordnings materiella tillämpningsområde och bestämmelser bör överensstämma med [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning) (EUT L 351, 2012, s. 1)] och de instrument som rör tillämplig lag på avtalsförpliktelser.

...

- (14) Kravet på rättssäkerhet och behovet av att skipa rättvisa i enskilda fall utgör viktiga delar i ett område med rättvisa. I denna förordning fastställs de anknytningsfaktorer som är mest lämpliga för att uppnå dessa mål. I denna förordning fastställs därför en allmän regel, men också särskilda regler och, i vissa bestämmelser, en 'undantagsregel' som gör det möjligt att göra undantag från dessa regler om det klart framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land. Alla dessa regler bildar således ett flexibelt ramverk av lagvalsregler. ...

...

- (16) Enhetliga regler bör öka möjligheten att förutse hur domstolarna kommer att döma och garantera rimlig avvägning mellan de intressen som den vars ansvar görs gällande och den skadelidande har. Anknytningen till det land där den direkta skadan uppkom (*lex loci damni*) skapar en rimlig balans mellan de intressen som den vars ansvar görs gällande och den skadelidande har, och den avspeglar även den moderna uppfattningen om civilrättsligt ansvar och utvecklingen av system för strikt ansvar."

- 4 Artikel 1 i Rom II-förordningen har rubriken "Tillämpningsområde". I artikel 1.1 och 1.2 föreskrivs följande:

"1. Denna förordning skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt. Den skall i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller på statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (*acta iure imperii*).

2. Följande skall undantas från denna förordnings tillämpningsområde:

...

- d) utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag och andra juridiska personer, såsom frågor om deras upprättande genom registrering eller på annat sätt, deras rättskapacitet, interna organisation eller upplösning, personligt ansvar för delägare och medlemmar i denna egenskap för bolagets eller den juridiska personens förpliktelser och det personliga ansvar som ett bolags eller dess medlemmars revisorer har för den lagstadgade revisionen av räkenskaperna.

..."

- 5 Kapitel II i förordningen rör skadeståndsgrundande händelser. Artikel 4 ingår i det kapitlet och har rubriken "Huvudregel". Den artikeln har följande lydelse:

"1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall i fråga om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en skadeståndsgrundande händelse lagen i det land där skadan uppkommer tillämpas oavsett i vilket land den skadevållande händelsen inträffade och oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder av händelsen uppkommer.

2. Om både den person vars ansvar görs gällande och den skadelidande har sin vanliga vistelseort i samma land vid den tidpunkt då skadan uppkommer, skall dock lagen i det landet tillämpas.

3. Om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkt 1 eller 2, skall lagen i det landet tillämpas. En uppenbart närmare anknytning till ett annat land kan särskilt grundas på att det redan finns ett rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har nära anknytning till den skadeståndsgrundande händelsen i fråga.”
- 6 Kapitel V i förordningen avser ”Gemensamma bestämmelser”. Artikel 15, med rubriken ”Den tillämpliga lagens räckvidd”, ingår i det kapitlet. Den artikeln har följande lydelse:

”Tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser enligt denna förordning skall reglera särskilt

- a) grunden för och omfattningen av ansvaret, däribland fastställandet av vilka personer som kan hållas ansvariga för sina handlingar,

...

- g) ansvar för andra personers handlingar,

...”

Förordning nr 1215/2012

- 7 I artikel 7 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:

”Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat:

...

- 2) Om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen för den ort där skadan inträffade eller kan inträffa.

...”

Österrikisk rätt

- 8 § 1301 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (civillagen, nedan kallad ABGB) har följande lydelse:

”Flera personer kan komma att hållas ansvariga för en rättsstridigt vållad skada i och med att dessa gemensamt på ett direkt eller indirekt sätt har bidragit till skadans uppkomst genom att anstifta, hota, beordra, bistå, dölja eller liknande, eller enbart genom att underlåta att uppfylla den särskilda skyldigheten att förhindra skadan.”

- 9 I § 1311 ABGB föreskrivs följande:

”För skada som orsakas av en helt oförutsedd händelse ansvarar den vars egendom eller person drabbas. Men om händelsen har orsakats genom någons vållande eller om vederbörande har brutit mot en lag som syftar att förhindra skador till följd av olyckor ... ansvarar denna person för alla skador som annars inte skulle ha inträffat.”

- 10 § 3 Österreichisches Glücksspielgesetz (spellagen, nedan kallad GSpG) har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna federala lag, är rätten att anordna spel förbehållen den federala regeringen (spelmonopol).”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 11 Bolaget Titanium Brace Marketing Limited (nedan kallat TBM) drev ett onlinecasino från sitt säte i Malta. De spel som TBM erbjöd var tillgängliga för hela den europeiska marknaden. NM och OU var företagsledare i TBM. TBM är numera insolvent. TBM hade en hasardspelslicens enligt maltesisk rätt, men saknade licens enligt GSpG.
- 12 TE spelade hasardspel på TBM:s webbplats under perioden 14 november 2019–3 april 2020. Under denna period förlorade TE sammanlagt 18 547,67 euro i spelförluster.
- 13 För att kunna spela på TBM:s webbplats hade TE godkänt bolagets allmänna villkor och hade därför öppnat ett ”spelarkonto”. För att fylla på sitt spelarkonto gjorde TE en överföring från sitt österrikiska bankkonto till ett bankkonto i en maltesisk bank. Detta bankkonto var ett kontantkonto som TBM hade öppnat för TE och som var skilt från bolagets tillgångar. Insatserna vid hasardspel debiterades spelarkontot. Vid eventuell vinst krediterades spelarkontot.
- 14 TE ansåg att hasardspelsavtalet var ogiltigt, eftersom TBM inte hade tilldelats någon licens enligt österrikisk rätt. TE väckte därför talan mot NM och OU vid Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Regionala tvistemålsdomstolen i Wien, Österrike) och yrkade att de skulle återbetala de förluster som han hade lidit. TE grundade sin talan på NM och OU:s utomobligatoriska skadeståndsansvar. TE anser att kränkningen av det österrikiska spelmonopolet medför ett åsidosättande av en skyddslagstiftning (*Schutzgesetz*) och att NM och OU är personligt och solidariskt ansvariga för det faktum att TBM olagligen erbjöd hasardspel i Österrike.
- 15 NM och OU invände vid Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Regionala tvistemålsdomstolen i Wien) att den domstolen saknade internationell behörighet och gjorde gällande att TE inte kunde åberopa artikel 7 led 2 i förordning nr 1215/2012. NM och OU påstod att de aldrig haft befogenhet att besluta huruvida TBM skulle lämna den österrikiska marknaden – en marknad på vilken bolaget redan var etablerat. De fattade inte heller några strategiska beslut för detta bolag. Enligt dem är orten för den skadevällande händelsen och orten där skadan inträffade belägna på Malta. Det är maltesisk rätt som är tillämplig materiell rätt och inte österrikisk rätt. Enligt maltesisk rätt har bolagsorgan inte något ansvar i förhållande till bolagets borgenärer.
- 16 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Regionala tvistemålsdomstolen i Wien) avvisade TE:s talan på grund av bristande internationell behörighet. Efter överklagande till Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien, Österrike) upphävdes detta avgörande. Den domstolen fann att villkoren för att österrikiska domstolar skulle vara behöriga enligt artikel 7.2 i förordning nr 1215/2012 var uppfyllda.
- 17 NM och OU överklagade till Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen), som är hänskjutande domstol. Den domstolen anser att fastställandet av österrikiska domstolars behörighet först och främst förutsätter att den nationella bestämmelse som tjänar som grund för TE:s talan är tillämplig i enlighet med Rom II-förordningen. Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) frågar sig i detta sammanhang vilken räckvidd som undantaget i artikel 1.2 d i den förordningen har.

- 18 För det fall att talan i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för Rom II-förordningen, vill den hänskjutande domstolen dessutom få klarhet beträffande spörsmålet hur orten där skadan inträffade, i den mening som avses i artikel 4.1 i den förordningen, ska fastställas. Denna ort skulle kunna vara den ort i Österrike från vilken TE gjorde överföringar från sitt bankkonto till sitt spelarkonto eller den ort där spelarkontot finns, det vill säga på Malta. Om det endast är den slutgiltiga förlusten av rätten till utbetalningen av ett creditsaldo från spelarkontot som utgör den primära skadan, skulle den ort där denna skada uppkom kunna vara belägen på Malta, där spelarkontot sköts, i Österrike där TE:s tillgångar är belägna eller någon annanstans.
- 19 Mot denna bakgrund beslutade Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1. Ska artikel 1.2 d i [Rom II-förordningen] tolkas så, att den även gäller avseende en fordringsägares skadeståndsanspråk mot ett bolagsorgan när anspråket grundar sig på en utomobligatorisk skada, vilken har uppkommit till följd av att organet har åsidosatt bestämmelser av skyddslagstiftningskaraktär (*Schutzgesetze*) (såsom bestämmelser i spellagstiftningen)?
2. Om den första frågan besvaras nekande:
- Ska artikel 4.1 i ovannämnda förordning tolkas så, att den ort på vilken en skada har uppkommit med anledning av spelförluster, inom ramen för en talan om utomobligatoriskt skadestånd mot ett organ som företräder ett bolag, vilket utan licens tillhandahåller onlinespel i Österrike, ska fastställas på grundval av
- a) den ort från vilken spelaren gör överföringar från sitt bankkonto till det spelarkonto som bolaget tillhandahåller spelaren,
 - b) den ort, där bolaget har inrättat ett spelarkonto, på vilket spelarens inbetalningar, vinster, förluster och bonusar bokförs,
 - c) den ort från vilken spelaren via detta spelarkonto placerar de insatser som i slutändan kommer att leda till förlust,
 - d) den ort där spelaren är bosatt såsom den ort där spelarens begäran på utbetalning av hans eller hennes tillgodohavande på spelarkontot framställs,
 - e) den ort, där spelarens huvudsakliga förmögenhet är belägen?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 20 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1.2 d i Rom II-förordningen ska tolkas så, att en talan om utomobligatoriskt skadestånd, på grund av en överträdelse av ett förbud enligt nationell lagstiftning mot att utan licens erbjuda hasardspel till allmänheten, som riktas mot företagsledarna i ett bolag ingår i kategorin ”utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag”, i den mening som avses i den bestämmelsen.
- 21 Enligt artikel 1.1 i Rom II-förordningen ska förordningen tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt.

- 22 Enligt artikel 1.2 d i Rom II-förordningen ska dock ”utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag och andra juridiska personer, såsom frågor om deras upprättande genom registrering eller på annat sätt, deras rättskapacitet, interna organisation eller upplösning, personligt ansvar för delägare och medlemmar i denna egenskap för bolagets eller den juridiska personens förpliktelser och det personliga ansvar som ett bolags eller dess medlemmars revisorer har för den lagstadgade revisionen av räkenskaperna”, vara undantagna från förordningens tillämpningsområde.
- 23 Det ska påpekas att det i artikel 1.2 f i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 2008, s. 6) finns ett motsvarande undantag. Domstolen har slagit fast att det undantaget endast avser associationsrättsliga aspekter som rör dessa bolag, sammanslutningar och juridiska personer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2019, Verein für Konsumenteninformation, C-272/18, EU:C:2019:827, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 24 Dock gäller att eftersom det personliga ansvar som delägare och styrelseledamöter som sådana har för bolagets eller den juridiska personens förpliktelser och det personliga ansvar som revisorerna med ansvar för den lagstadgade revisionen av räkenskaperna har gentemot bolaget eller bolagsorganen, som avses i artikel 1.2 d i Rom II-förordningen, inte utgör associationsrättsliga aspekter av sådana bolag, sammanslutningar och juridiska personer, så behöver räckvidden av undantaget i fråga klargöras genom ett funktionellt kriterium (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2022, BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, punkt 53).
- 25 Såsom generaladvokaten har funnit i punkt 30 i sitt förslag till avgörande måste kategorin ”utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag” definieras fristående, med beaktande av syftet med denna regel och på ett sätt som gör det möjligt att säkerställa att Rom II-förordningen ges full verkan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2011, Koelzsch, C-29/10, EU:C:2011:151, punkt 32 och där angiven rättspraxis).
- 26 Eftersom det syfte som ligger till grund för detta undantag är lagstiftarens vilja att alla de aspekter för vilka det finns en särskild lösning som följer av kopplingen mellan dessa aspekter och ett bolags, en sammanslutnings eller en juridisk persons organisation och verksamhet ska vara samlade under *lex societatis*, måste det i varje enskilt fall fastställas om en sådan utomobligatorisk förpliktelse för delägare, styrelseledamöter eller revisorer som avses i artikel 1.2 d i Rom II-förordningen specifikt grundar sig på bolagsrätten eller vilar på annan grund (dom av denna (dom av den 10 mars 2022, BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, punkt 54).
- 27 Skadeståndsansvar för bolagsorgan, inbegripet företagsledarnas skadeståndsansvar, på grund av åsidosättande av en skyldighet som följer av deras tillsättning eller utnämning och som är förknippad med bolagets förvaltning, drift eller funktionssätt, måste därför anses ha sin grund i lagstiftning om bolag, i den mening som avses i artikel 1.2 d i Rom II-förordningen. Undantaget i den bestämmelsen kan däremot inte omfatta skadeståndansvaret för en företagsledare som har sin grund i en extern skyldighet för bolaget.
- 28 Domstolen har således redan slagit fast beträffande åsidosättandet av omsorgsplikten att det måste göras en åtskillnad mellan, å ena sidan, den särskilda omsorgsplikt som följer av förhållandet mellan organet och bolaget, vilken inte omfattas av Rom II-förordningens materiella tillämpningsområde, och, å andra sidan, den allmänna omsorgsplikten (*erga omnes*), som gör det (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2022, BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, punkt 55).

- 29 Beträffande den talan som är aktuell i det nationella målet framgår det av handlingarna i målet att talan syftar till att förplikta NM och OU att utge skadestånd på grund av att det bolag i vilka de är företagsledare påstås ha överträtt förbudet enligt GSpG att erbjuda hasardspel till allmänheten utan att ha erforderlig licens för detta.
- 30 Utan att föregripa kvalificeringen av andra typer av talan som kan komma att väckas mot dessa företagsledare på grund av åsidosättande av en plikt som åligger dem i förhållande till bolaget, finner domstolen följaktligen att en talan om skadeståndsansvar för NM och OU på grund av en påstådd överträdelse av ett allmänt förbud mot att utan erforderlig licens erbjuda allmänheten onlinehasardspel inte ingår i kategorin utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag, i den mening som avses i artikel 1.2 d i Rom II-förordningen. En sådan talan avser inte förhållandet mellan ett bolag och dess företagsledare.
- 31 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 38 i sitt förslag till avgörande bestäms frågan huruvida denna utomobligatoriska förpliktelse ska tillskrivas företagsledarna eller bolaget självt inte av *lex societatis*, utan av den lag som är tillämplig på den skadeståndsgrundande händelsen. Det framgår nämligen av artikel 15 i Rom II-förordningen, särskilt led a i den artikeln, att det är den sistnämnda lagen som bestämmer grunden för och omfattningen av ansvaret, däribland fastställandet av vilka personer som kan hållas ansvariga för sina handlingar, samt av artikel 15 led g att det är den lagen som reglerar ansvaret för andra personers handlingar.
- 32 Det följer nämligen av det system som inrättats genom Rom II-förordningen att det först ska fastställas vilken lag som är tillämplig på en rättslig omständighet för att därefter kunna fastställa räckvidden av de regler som är tillämpliga enligt denna lagstiftning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 2015, Lazar, C-350/14, EU:C:2015:802, punkt 28).
- 33 Mot bakgrund av det anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 1.2 d i Rom II-förordningen ska tolkas så, att en talan om utomobligatoriskt skadestånd, på grund av en överträdelse av ett förbud enligt nationell lagstiftning mot att utan licens erbjuda hasardspel till allmänheten, som riktas mot företagsledarna i ett bolag ingår inte i kategorin utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag, i den mening som avses i den bestämmelsen.

Den andra frågan

- 34 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4.1 i Rom II-förordningen ska tolkas så, att den skada som en spelare lidit ska – inom ramen för en talan om skadestånd för förluster vid deltagande i onlinehasardspel som ett bolag erbjudit i en medlemsstat i vilken det saknade erforderlig licens – anses ha uppkommit i den medlemsstat där spelaren har sin vanliga vistelseort.
- 35 Domstolen erinrar, med avseende på tolkningen av artikel 4.1 i Rom II-förordningen, om att det följer såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen, att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde, i regel ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen, varvid inte enbart bestämmelsens lydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som den ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 2015, Lazar, C-350/14, EU:C:2015:802, punkt 21 och där angiven rättspraxis).

- 36 Enligt huvudregeln i artikel 4.1 i Rom II-förordningen är det, i fråga om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en skadeståndsgrundande händelse, lagen i det land där skadan uppkommer som ska tillämpas oavsett i vilket land den skadevällande händelsen inträffade och oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder av händelsen uppkommer.
- 37 Såsom framgår av skälen 6, 14 och 16 i Rom II-förordningen är syftet med en enhetlig lagvalsregel bland annat att garantera säkerheten i fråga om vilken lag som är tillämplig oavsett i vilket land som talan har väckts samt att öka möjligheten att förutse hur domstolarna kommer att döma och garantera rimlig avvägning mellan de intressen som den vars ansvar görs gällande och den skadelidande har.
- 38 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 48 i sitt förslag till avgörande definieras skada som ofördelaktiga följder för den skadelidande eller för ett rättsligt skyddat intresse som den skadelidande har.
- 39 Det framgår av rättspraxis avseende domstols behörighet i mål om skadestånd utanför avtalsförhållanden att den ort där skadan uppkom kan variera beroende på arten av den rättighet som påstås ha kränkts och att för en skada ska anses ha uppkommit i en viss medlemsstat krävs det att den rättighet som påstås ha kränkts är skyddad i den medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punkterna 32 och 33 och där angiven rättspraxis).
- 40 Enligt kraven i skäl 7 i Rom II-förordningen på överensstämmelse mellan rättsakterna på området ska denna rättspraxis beaktas även vid tolkningen av den förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2022, BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, punkterna 59 och 60 och där angiven rättspraxis).
- 41 Det framgår av domstolens praxis att den ort där skadan uppkom är den ort där den påstådda skadan visar sig konkret (dom av den 12 maj 2021, Löber, C-709/19, EU:C:2021:377, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 42 För det första framgår det av beslutet om hänskjutande att den påstådda skadan består i en kränkning av TE:s intressen, vilka är rättsligt skyddade genom det förbud mot att, utan erforderlig licens, erbjuda allmänheten onlinehasardspel, som gäller i den medlemsstat där han har sin vanliga vistelseort.
- 43 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 61 och 69 i sitt förslag till avgörande visade sig den skada som TE påstår sig ha lidit konkret i samband med att han från Österrike deltog i onlinehasardspel som anordnades i strid med ett förbud som gällde i denna medlemsstat. Under dessa omständigheter ska skadan anses ha uppkommit i Österrike.
- 44 Med hänsyn till att onlinehasardspel är av sådan beskaffenhet att det inte är möjligt att enkelt lokalisera platsen för anordnandet till en bestämd fysisk plats, ska det anses att sådana spel äger rum på spelarens vanliga vistelseort.
- 45 Det ska i detta hänseende preciseras, i likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkt 64 i sitt förslag till avgörande, att TBM och dess företagsledares agerande som, från sin hemvist på Malta, har erbjudit hasardspel till personer som har sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat endast utgör den skadeståndsgrundande händelsen till TE:s påstådda skada.

- 46 Det framgår dock av punkt 36 ovan att den ort där den skadestandsgrundande händelsen inträffade inte är en relevant anknytningsfaktor för att bestämma tillämplig lag, i den mening som avses i artikel 4.1 i Rom II-förordningen.
- 47 Beträffande den ekonomiska skada som påstås ha uppstått på det spelarkonto som TE öppnat specifikt för att delta i onlinehasardspel, eller till och med på TE:s personliga bankkonto från vilket spelarkontot fylldes på, påpekar domstolen att denna förlust endast utgör en indirekt följd av den påstådda skadan, vilken inte kan ligga till grund för att bestämma tillämplig lag enligt artikel 4.1 i Rom II-förordningen, såsom det erinrats om i punkt 36 ovan.
- 48 Att den påstådda skadan ska anses ha uppkommit på spelarens vanliga vistelseort, där deltagandet i onlinehasardspel ska anses ha ägt rum, tillgodoser syftet att öka förutsägbarheten, som det erinrats om i punkt 37 ovan. Genom att erbjuda personer som är bosatta i en annan medlemsstat, vars rättsliga krav TBM inte uppfyllde, onlinehasardspel, kunde TBM och dess företagsledare nämligen rimligen förvänta sig att sådana personer deltog i sådana hasardspel och att deras rättsligt skyddade intressen därigenom kränktes.
- 49 Fastställandet av denna ort som den ort där skadan uppkom stöds av domstolens praxis avseende artikel 7.2 i förordning nr 1215/2012.
- 50 Vid fastställandet av begreppet ”den ort där skadan inträffade eller kan inträffa” i artikel 7.2 i förordning nr 1215/2012 är det nämligen inte den ort där käranden har sitt hemvist och där centrum för dennes tillgångar är beläget som avses, enbart av det skälet att vederbörande där lidit en ekonomisk skada till följd av en förlust av delar av tillgångar som inträffat och drabbat personen i en annan medlemsstat, såvida den orten inte verkligen utgör orten för den skadegrundande händelsen eller den ort där skadan konkret visade sig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 maj 2021, *Vereniging van Effectenbezitters*, C-709/19, EU:C:2021:377, punkterna 28 och 29 och där angiven rättspraxis).
- 51 I förevarande fall talar sådana krav även för att den ort där spelaren har sin vanliga vistelseort ska utses till den ort där den påstådda skadan uppkom, vilket således leder till att det råder samstämmighet mellan tillämplig lag och domstolsbehörighet.
- 52 För fullständighetens skull ska det påpekas att den lag som utses i enlighet med artikel 4.1 i Rom II-förordningen kan få vika undan för den lag som anses vara tillämplig lag i enlighet med artikel 4.3 i denna förordning, om det framgår av samtliga omständigheter i målet att det är uppenbart att den skadestandsgrundande händelsen har närmare anknytning till ett annat land än det som avses i punkt 1.
- 53 Såsom framgår av skäl 14 i Rom II-förordningen är syftet med en sådan undantagsregel att göra det möjligt för den domstol vid vilken talan väckts att kunna hantera olika fall med den flexibilitet som krävs för att säkerställa att tillämplig lag är den lag som faktiskt har närmast anknytning till den skadestandsgrundande händelsen.
- 54 Artikel 4.3 utgör emellertid en undantagsregel och ska därför tolkas restriktivt. Den lag som utsetts i enlighet med artikel 4.1 i Romförordningen ska endast undantagsvis vika undan, när det, vid en samlad bedömning av omständigheterna i fallet, framgår att den skadestandsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det där skadan uppkom för att säkerställa förutsägbarhet och rättssäkerhet i enlighet med den förordningens syften.

- 55 Det är riktigt att enligt artikel 4.3 i Rom II-förordningen kan en uppenbart närmare anknytning till ett annat land bland annat grunda sig på att det redan finns ett rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har nära anknytning till den skadestandsgrundande händelsen. Det ska emellertid preciseras att förekomsten av ett sådant förhållande inte i sig räcker för att utesluta tillämpning av den lag som utpekas i artikel 4.1 eller 4.2 och medger inte att avtalets lag med automatik blir tillämpligt på det utomobligatoriska skadestandsansvaret. Den domstol som prövar målet har således ett visst utrymme att bedöma om det finns en nära anknytning mellan den utomobligatoriska förpliktelsen och det land vars lag styr det redan existerande rättsförhållandet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2022, BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, punkterna 63–65).
- 56 Mot bakgrund av det anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 4.1 i Rom II-förordningen ska tolkas så, att den skada som en spelare lidit ska – inom ramen för en talan om skadestånd för förluster vid deltagande i onlinehasardspel som ett bolag erbjudit i en medlemsstat i vilken det saknade erforderlig licens – anses ha uppkommit i den medlemsstat där spelaren har sin vanliga vistelseort.

Rättegångskostnader

- 57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 1.2 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II)**

ska tolkas på följande sätt:

En talan om utomobligatoriskt skadestånd, på grund av en överträdelse av ett förbud enligt nationell lagstiftning mot att utan licens erbjuda hasardspel till allmänheten, som riktas mot företagsledarna i ett bolag ingår inte i kategorin utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag, i den mening som avses i den bestämmelsen.

- 2) Artikel 4.1 i förordning nr 864/2007**

ska tolkas på följande sätt:

Den skada som en spelare lidit ska – inom ramen för en talan om skadestånd för förluster vid deltagande i onlinehasardspel som ett bolag erbjudit i en medlemsstat i vilken det saknade erforderlig licens – anses ha uppkommit i den medlemsstat där spelaren har sin vanliga vistelseort.

Underskrifter